

Підсумки діяльності фінансових компаній, ломбардів та юридичних осіб (лізингодавців) за 9 місяців 2010 року

Послуги фінансових компаній

Станом на 30.09.10 в Державному реєстрі фінансових установ міститься інформація про 212 фінансових компаній. Протягом 9 місяців 2010 року було внесено до реєстру 13 та виключено з реєстру 9 фінансових компаній.

Узагальнені дані щодо обсягу фінансових послуг, наданих фінансовими компаніями за 9 місяців 2008 – 2010 рр., наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

***Інформація про обсяги та види фінансових послуг,
наданих фінансовими компаніями, млн. грн.***

Вид фінансової послуги	9 місяців 2008 року	9 місяців 2009 року	9 місяців 2010 року	Темпи приросту, %	
				<i>9 місяців 2009 року/ 9 місяців 2008 року</i>	<i>9 місяців 2010 року/ 9 місяців 2009 року</i>
Надання фінансових кредитів за рахунок власних коштів	122,9	116,3	266,2	- 5,4	128,9
Надання позик	90,5	48,2	8,7	- 46,7	-82,0
Надання порук (поручительств)	0,0	0,3	0,0	-	-
Фінансовий лізинг	10,1	2,5	4,0	-75,2	60,0
Надання гарантій	22,6	7,8	500,4	-65,5	6 315,4
Факторинг	753,7	1 005,1	3 888,1	33,4	286,8
Операції з обміну валют	8 254,5	12 690,9	12 366,5	53,7	-2,6
Операції з переказу грошових коштів	1 266,7	1 978,9	2 253,7	56,2	13,9

За 9 місяців 2010 року спостерігається тенденція щодо збільшення обсягів надання фінансовими компаніями фінансових послуг: фінансового лізингу, факторингу, надання фінансових кредитів за рахунок власних коштів, надання гарантій та операцій з переказу грошових коштів порівняно з аналогічним періодом минулого року.

Разом з цим, відстежується тенденція скорочення обсягів надання фінансових послуг фінансовими компаніями, а саме, надання позик та здійснення операцій з обміну валют за 9 місяців 2010 року порівняно з аналогічним періодом 2009 року.

Управління коштами установників управління майном з метою фінансування будівництва житла

Станом на 30.09.10 в Державному реєстрі фінансових установ міститься інформація про 128 фінансових компаній, які мають намір здійснювати діяльність по залученню коштів установників управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю і від свого імені діяти в їхніх інтересах, здійснюючи управління майном згідно із законодавством, Правилами фонду та договору управління майном. Діючі ліцензії мають 84 фінансові компанії.

Загальна кількість довіритель, які уклали договори з фінансовими компаніями-управителями щодо участі у ФФБ, станом на 30.09.10 становила 11 882, в тому числі, 11 754 фізичні особи та 122 юридичні особи.

Динаміка зміни кількості довіритель ФФБ – фізичних та юридичних осіб наведена на рис. 1. Станом на 30.09.10 загальна кількість довіритель ФФБ становила 11 876 осіб, що на 1,1% менше в порівнянні з показником станом на 31.01.10. Це пов'язано, насамперед, із зниженням платоспроможності населення, замороженням недобудованих об'єктів будівництва через відсутність їх фінансування, а також із зменшенням кількості працюючих ФФБ.

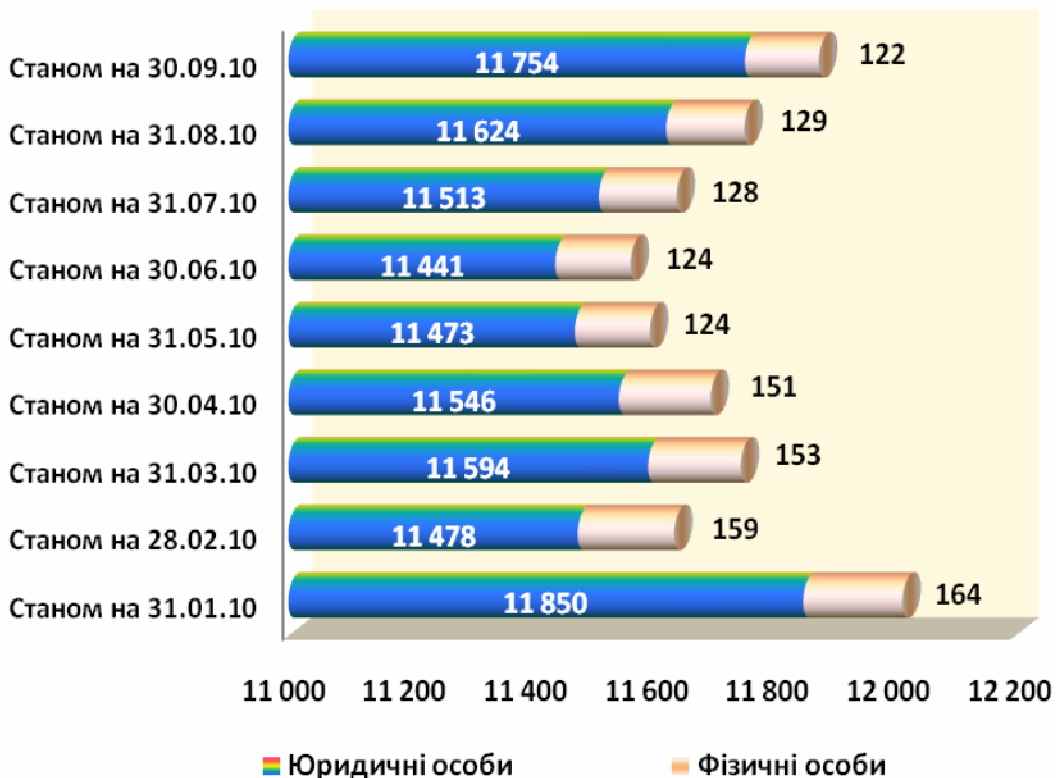

Рис. 1. Динаміка зміни кількості довіритель ФФБ, осіб.

Станом на 30.09.10 фінансовими компаніями – управителями залучено для фінансування об'єктів будівництва 7,6 млрд. грн. Динаміка залучення коштів наведена на рис. 2.

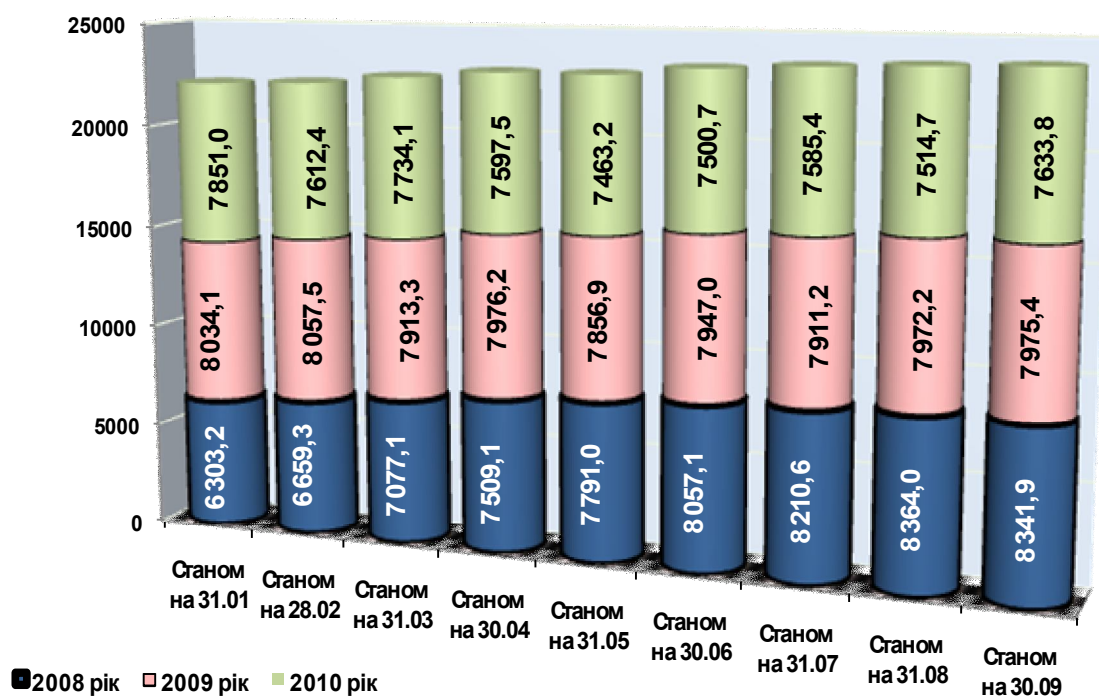

Рис. 2. Динаміка залучення коштів від довіритель ФФБ, млн.грн.

На рис. 3 відображені щомісячні надходження коштів довіритель на рахунки фондів.

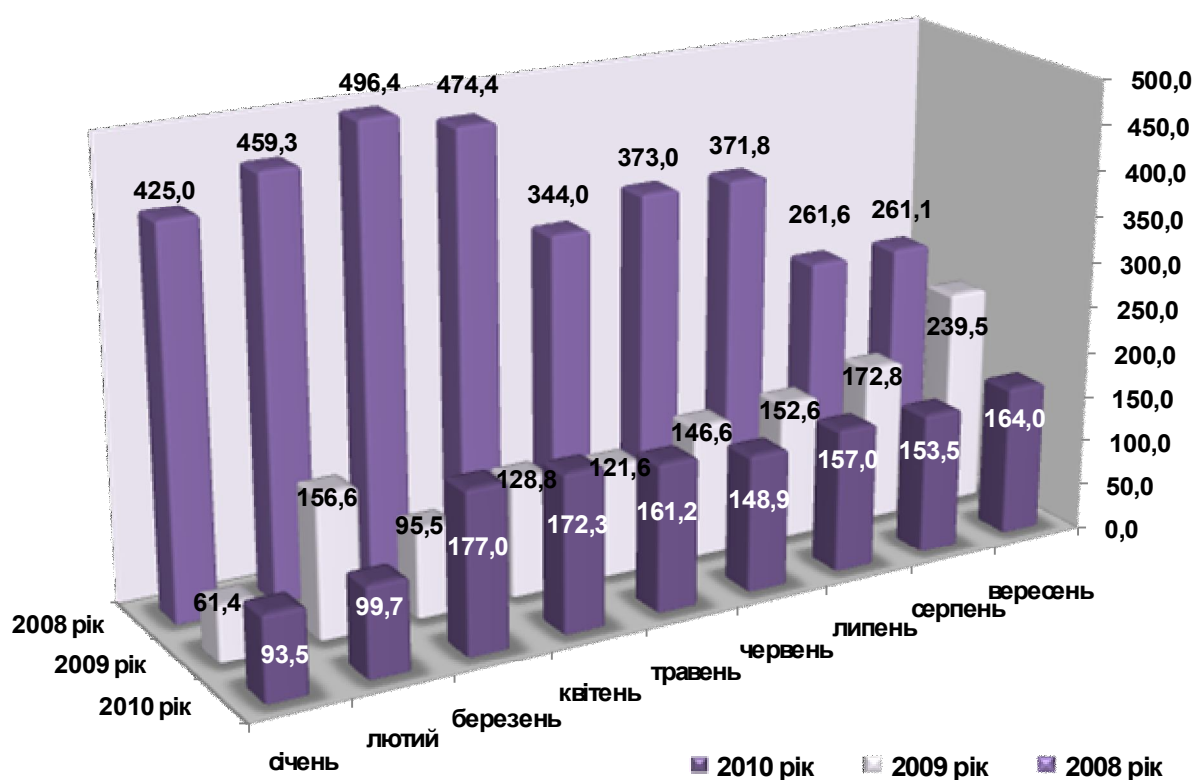

Рис. 3. Динаміка щомісячних надходжень коштів на рахунки ФФБ, млн. грн.

Управління коштами установників управління майном з метою отримання доходу від здійснення операцій з нерухомістю

Відповідно до Закону України „Про фінансово-кредитні механізми та управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю” Держфінпослуг здійснює нагляд також за фінансовими компаніями, які залучають кошти установників управління майном за допомогою випуску та розміщення сертифікатів фондів операцій з нерухомістю (далі – сертифікати ФОН).

Станом на 30.09.10 дозвіл, який надає право здійснювати емісію сертифікатів ФОН, мали 10 компаній, із яких лише 4 створили 5 ФОНів. Динаміку кількості створених фондів наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Кількість створених ФОН і виданих дозволів

Показники	Станом на 30.09.08	Станом на 30.09.09	Станом на 30.09.10
Кількість виданих дозволів	11	12	10
Кількість компаній, які створили ФОН	4	4	4
Кількість створених ФОН	5	5	5

За 9 місяців 2010 року кількість компаній, які створили ФОН, та кількість створених ФОН не змінилася порівняно з аналогічними періодами як минулого року, так і 2008 року. Загальна кількість власників сертифікатів ФОН станом на 30.09.10 становила 85 фізичних осіб та 1 юридичну особу.

Станом на 30.09.10 фінансові компанії – управителі залучили 69,2 млн.грн. для здійснення операцій з нерухомістю та здійснення інших дій з управління ФОН з метою отримання доходу в інтересах власників сертифікатів ФОН та для забезпечення його діяльності з управління майном.

Динаміка залучення коштів протягом 9 місяців 2008 – 2010 рр. від фізичних та юридичних осіб (власників сетрифікатів ФОН) наведена на рис. 4.

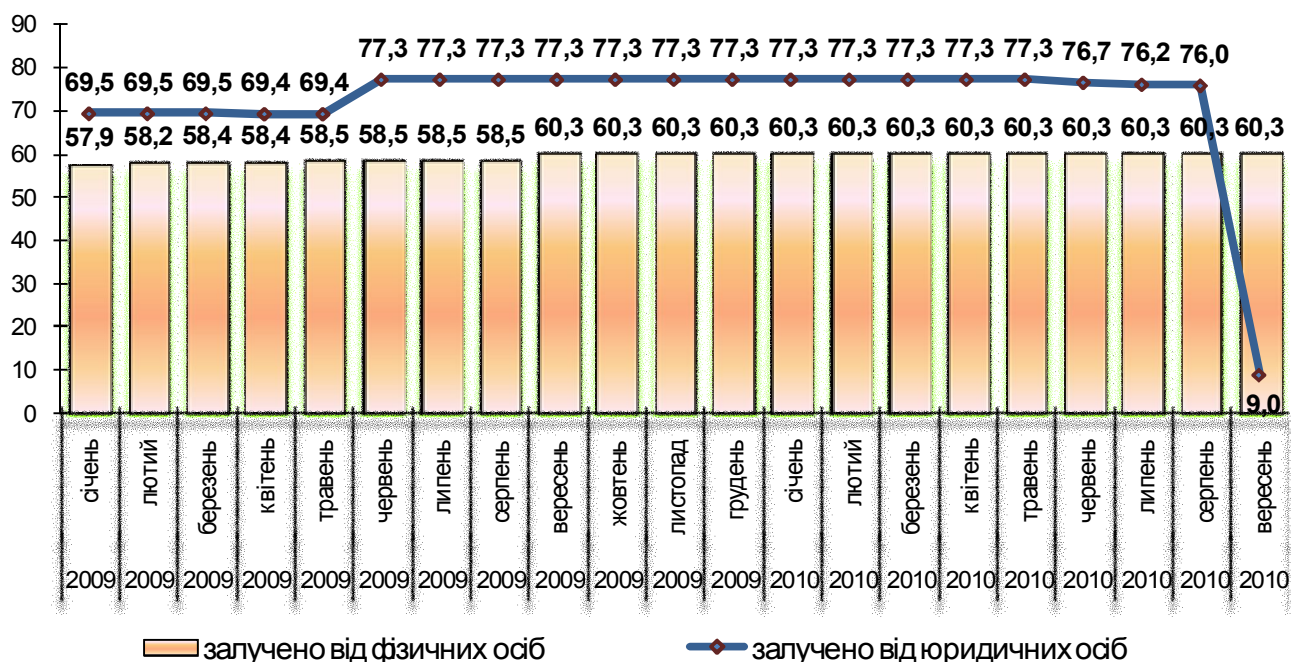

Рис. 4. Динаміка залучення коштів від фізичних та юридичних осіб, млн. грн.

Залучення коштів за допомогою сертифікатів ФОН здійснюється невеликою кількістю фінансових компаній. Залучення коштів від юридичних осіб зазнало суттєвих змін наприкінці III кварталу 2010 року порівняно з попереднім кварталом 2010 року та аналогічним періодом минулого року. Юридична особа, власник сертифікатів ФОН, скоротила свою частку більше ніж на 85 % в загальному обсязі залучених коштів від фізичних і юридичних осіб.

Факторинг

Станом на 30.09.10 в Державному реєстрі фінансових установ міститься інформація про 72 фінансові компанії, які мають право надавати послуги з факторингу. Протягом III кварталу 2010 року фінансові компанії уклали 1 212 договорів факторингу загальним обсягом 1 218,3 млн. грн. і виконали 830 договорів на суму 994,8 млн. грн. Діючими на кінець III кварталу 2010 року залишалися 1 632 договори факторингу.

Динаміка кількості та вартості укладених фінансовими компаніями договорів факторингу по кварталах наведена на рис. 5. Можна відстежити, що з III кварталу 2008 року спостерігається зменшення кількості укладених договорів, але відбувається здороження їхньої вартості.

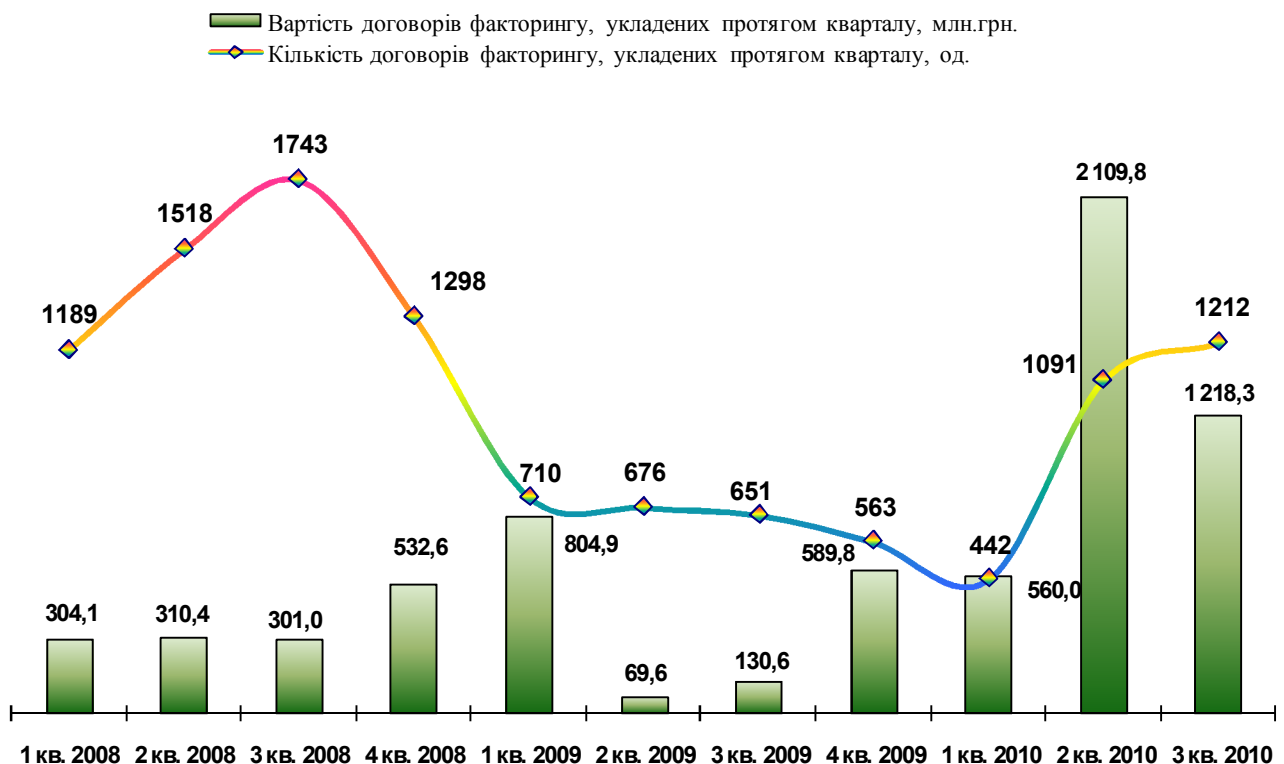

Рис. 5. Динаміка надання фінансовими компаніями послуг факторингу

Обсяги укладених фінансовими компаніями договорів факторингу в III кварталі 2010 року, порівняно з аналогічними періодами 2008-2009рр., стрімко зростають.

Ринок купівлі проблемних боргів юридичних осіб фінансовими компаніями, які мають право надавати послуги з факторингу, поступово розвивається.

Факторингові операції вигідні для юридичних осіб у зв'язку з появою можливості зменшити витрати на адміністрування проблемних боргових зобов'язань та наростити свої активи.

Важливим показником, який характеризує факторингові послуги, є джерела фінансування зазначених послуг. Узагальнені дані щодо джерел фінансування факторингових послуг наведені в таблиці 3.

Таблиця 3

Джерела фінансування укладених факторингових операцій, млн. грн.

Джерела фінансування	III квартал 2008 року	Частка, %	III квартал 2009 року	Частка, %	III квартал 2010 року	Частка, %
Банківські кредити	217,2	72,2	28,4	21,7	468,3	38,4
Власні кошти	2,0	0,7	21,0	16,1	529,7	43,5
Позичкові кошти юридичних осіб	56,1	18,6	50,1	38,4	220,0	18,1
Інші джерела	25,7	8,5	31,1	23,8	0,3	0,02
Всього	301,0	100,0	130,6	100,0	1 218,3	100,0

Частка фінансування за рахунок банківських кредитів та позичкових коштів юридичних осіб за III квартал 2010 року становить 56,5% загального обсягу джерел фінансування факторингових послуг, хоча частка позичкових коштів юридичних осіб суттєво зменшилася, а частка банківських кредитів для фінансування факторингу значно зросла в порівнянні з аналогічним періодом минулого року. Характеризуючи структуру джерел фінансування факторингових операцій за III квартал 2010 року, очевидно, що питома вага власних коштів зросла майже втричі (до 529,7 млн.грн) порівняно з аналогічним періодом 2009 року.

Розподіл за основними галузями обсягу наданих фінансових послуг за укладеними договорами факторингу в III кварталі 2009 та 2010 років наведений на рис. 6 та 7.

Рис. 6. Розподіл укладених договорів факторингу за основними галузями у III кварталі 2009 року, %

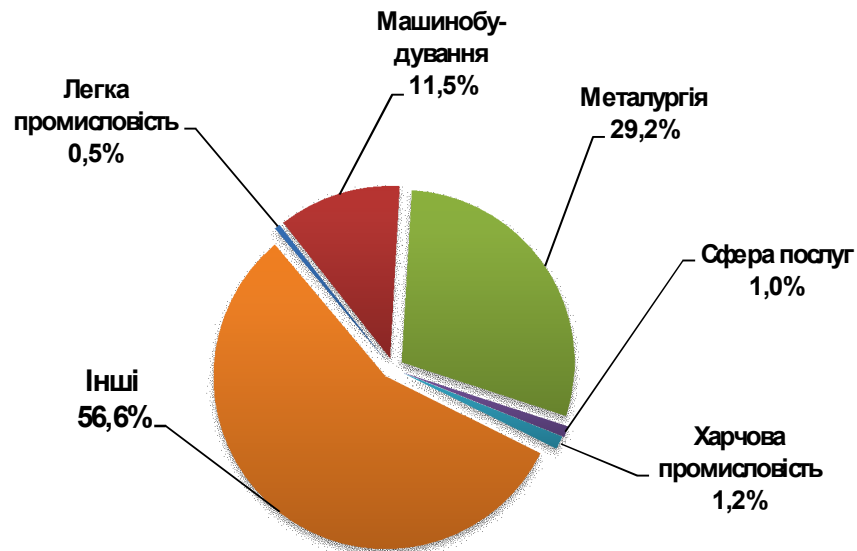

Рис. 7. Розподіл укладених договорів факторингу за основними галузями у III кварталі 2010 року, %

Аналізуючи розподіл укладених фінансовими компаніями договорів факторингу в III кварталі 2010 року, зображений на рис. 7, можемо зробити висновок, що відбувся перерозподіл факторингових операцій за галузями порівняно з аналогічним періодом минулого року. Найменшу питому вагу з укладених договорів факторингу за основними галузями мають легка та харчова промисловості, сфера послуг, значно більшу частку займають машинобудування та металургія – 11,5% та 29,2%, відповідно, а найбільшу частку (56,6%) охоплюють інші галузі. Протягом III кварталу 2010 року договори факторингу не мали місця в таких галузях, як хімічна, добувна промисловість, транспорт та інші.

Діяльність із забезпечення проведення розрахунків

У таблиці 4 наведені узагальнені дані щодо обсягів фінансових послуг з обміну валют та переказу грошових коштів за 9 місяців 2008 – 2010 рр.

Таблиця 4

Обсяги операцій з проведення розрахунків фінансовими компаніями за 9 місяців 2008 – 2010 рр., млн. грн.

Вид фінансової послуги	9 місяців 2008 року	9 місяців 2009 року	9 місяців 2010 року	Темпи приросту, %	
				9 місяців 2009 року/ 9 місяців 2008 року	9 місяців 2010 року/ 9 місяців 2009 року
Операції з обміну валют	8 254,5	12 690,9	12 366,5	53,7	-2,6
Операції з переказу грошових коштів	1 266,7	1 978,9	2 253,7	56,2	13,9
Всього	9 521,2	14 669,8	14 620,2	54,1	- 0,3

Станом на 01.10.10 ліцензії на право здійснення переказу коштів небанківськими фінансовими установами в Держфінпослуг отримано 12 фінансовими компаніями.

Дані таблиці 4 свідчать про збільшення обсягів операцій з переказу грошових коштів фінансовими компаніями за 9 місяців 2010 року на 13,9 % порівняно з аналогічним періодом минулого року. Поряд з цим, операції з обміну валют зазнали незначного скорочення (на 2,6%) за 9 місяців 2010 року, у порівнянні з аналогічним періодом 2009 року.

Фінансові послуги, що надаються нефінансовими установами

Обсяги фінансових послуг, наданих юридичними особами – суб'єктами господарювання, які за своїм правовим статусом не є фінансовими установами, але мають визначене законом право надавати фінансові послуги, наведені в таблиці 5.

Таблиця 5

Обсяги фінансових послуг, наданих юридичними особами, які не є фінансовими установами

Вид фінансової послуги	Обсяг фінансового активу, що є предметом договору, млн. грн.			Темпи приросту, %	
	9 місяців 2008 року	9 місяців 2009 року	9 місяців 2010 року	9 місяців 2009 року/ 9 місяців 2008 року	9 місяців 2010 року/ 9 місяців 2009 року
фінансовий лізинг	6 793,6	1 786,3	2 764,9	-73,7	54,8
поштовий переказ	4 118,5	4 488,6	4 949,3	9,0	10,3
Всього	10 912,1	6 274,9	7 714,2	-42,5	22,9

Дані таблиці 5 свідчать про поступове зростання обсягів наданих послуг юридичними особами, які не є фінансовими установами, з поштового переказу. За 9 місяців 2010 року на 10,3% зріс обсяг поштових переказів, що здійснюються виключно через Укрпошту, порівняно з аналогічним періодом минулого року.

Надання послуг з фінансового лізингу юридичними особами, які не є фінансовими установами, збільшилося в 1,5 разу за 9 місяців 2010 року порівняно з аналогічним періодом минулого року та суттєво скоротилося порівняно з даними за 9 місяців 2008 року.

Збільшення лізингових операцій за 9 місяців 2010 року порівняно з аналогічним періодом минулого року пов'язано, перш за все, зі збільшенням попиту на зазначені послуги та деяким покращенням платоспроможності підприємств.

Ломбарди

Станом на 30.09.10 до Державного реєстру фінансових установ внесено інформацію про 416 ломбардів. За січень – вересень 2010 року було включено 44 ломбарди і виключено 1 ломбард.

Таблиця 6

Кількість ломбардів за 2007 – 9 місяців 2010 рр.

Показники	2007	2008	2009	9 місяців 2009	9 місяців 2010
Кількість ломбардів (на кінець періоду)	309	314	373	345	416
Включено до Держреєстру протягом періоду	19	15	76	47	44
Виключено з Держреєстру протягом періоду	23	10	17	16	1

Станом на 30.09.10, згідно з таблицею 6, кількість ломбардів зросла на 71 установу (або на 20,6%) у порівнянні з відповідною датою 2009 року. Тенденція до зростання кількості ломбардів пов'язана, перш за все, із забезпеченням ними першочергових потреб фізичних осіб у грошових коштах.

Структура наданих кредитів за видами застави представлена в таблиці 7.

Таблиця 7

Обсяг наданих фінансових кредитів за видами застави за 9 місяців 2009 – 2010 рр.

	Обсяг наданих фінансових кредитів, млн. грн.		Структура наданих фінансових кредитів, млн. грн.		Приріст	
					9 місяців 2010/ 9 місяців 2009	
	9 місяців 2009	9 місяців 2010	9 місяців 2009	9 місяців 2010	млн. грн.	%
виробів із дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння	2 389,5	3 554,0	90,0%	92,6%	1 164,5	48,7
побутової техніки	190,5	251,1	7,2%	6,5%	60,6	31,8
автомобілів	5,7	11,3	0,2%	0,3%	5,6	98,2
нерухомості	6,9	7,1	0,3%	0,2%	0,2	2,9
іншого майна	63,0	12,6	2,4%	0,3%	-50,4	-80,0
Всього	2 655,6	3 836,1	100,0%	100,0%	1 180,5	44,5

Так, за січень – вересень 2010 року обсяг наданих фінансових кредитів ломбардами зріс на 44,5% у порівнянні з відповідним періодом 2009 року.

За підсумками 9 місяців 2010 року в обсязі наданих фінансових кредитів за видами застави превалює надання фінансових кредитів під заставу виробів із дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння – 92,6% (3 554,0 млн. грн.). Обсяг фінансових кредитів під заставу побутової техніки за січень – вересень 2010 року

збільшився на 31,8% (до 251,1 млн. грн.) у порівнянні з аналогічним періодом минулого року.

Рис. 8. Структура фінансових кредитів під заставу станом на 30.09.09 (млн. грн., %)

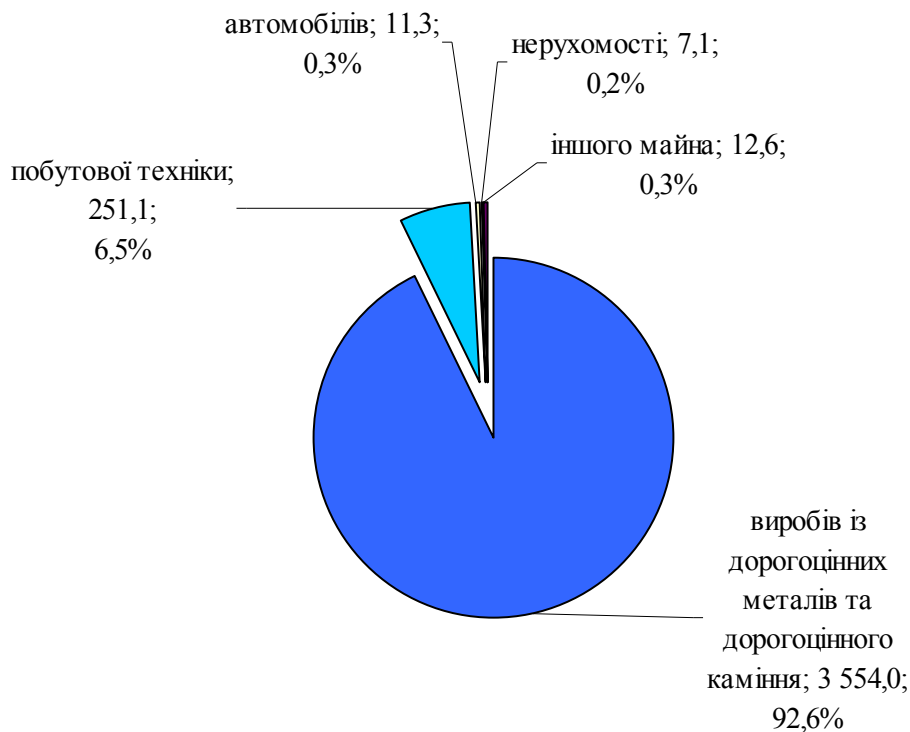
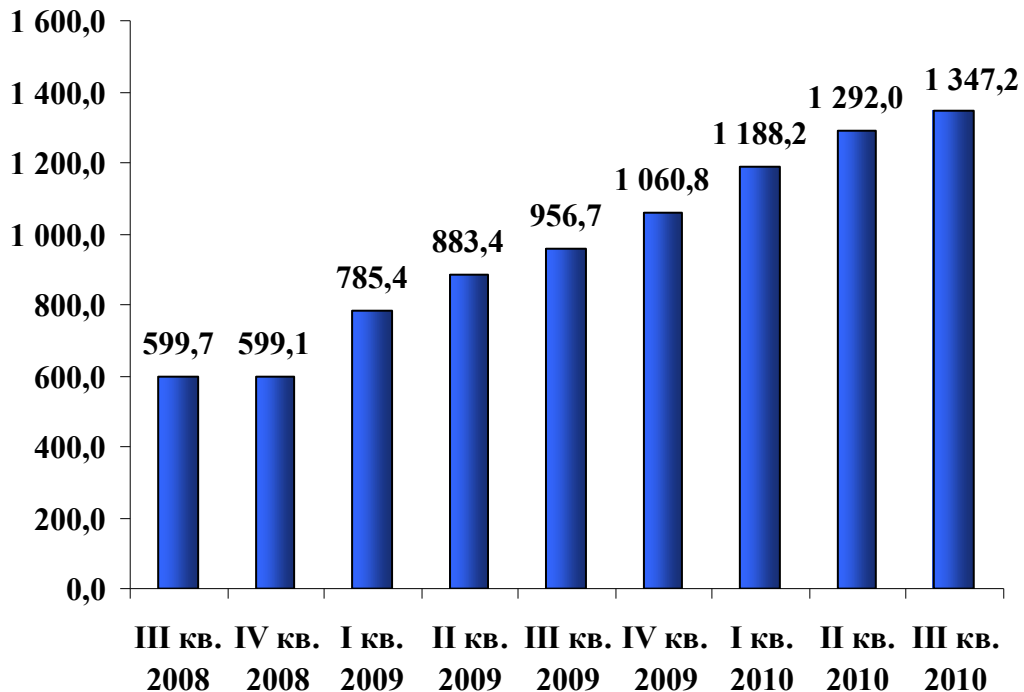

Рис. 9. Структура фінансових кредитів під заставу станом на 30.09.10 (млн. грн., %)

Частка наданих фінансових кредитів під заставу виробів із дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння станом на 30.09.10 збільшилася на 2,6 в. п. (до 92,6%) у порівнянні з відповідною датою 2009 року, як це зображено на

рисунках 8, 9. Зменшилася частка кредитів, виданих під заставу побутової техніки, з 7,2% до 6,5%.

Обсяг виданих кредитів у III кварталі 2010 року продовжує зростати, як це зображено на рисунку 10. У III кварталі 2010 року обсяг виданих кредитів зріс на 40,8% (до 1 347,2 млн. грн.) у порівнянні з III кварталом 2009 року.

Рис. 10. Динаміка обсягів наданих фінансових кредитів за III кв. 2008 – III кв. 2010 рр., млн. грн.

Ломбарди в порівнянні з банками та кредитними спілками надають малі за розмірами кредити (рис. 11). Протягом 2008 – III кв. 2010 років середній розмір кредиту зростав від 400,9 грн. до 603,3 грн. Станом на 30.09.10 середній розмір кредиту збільшився на 16,7% (до 580,1 грн.) у порівнянні з відповідною датою 2009 року.

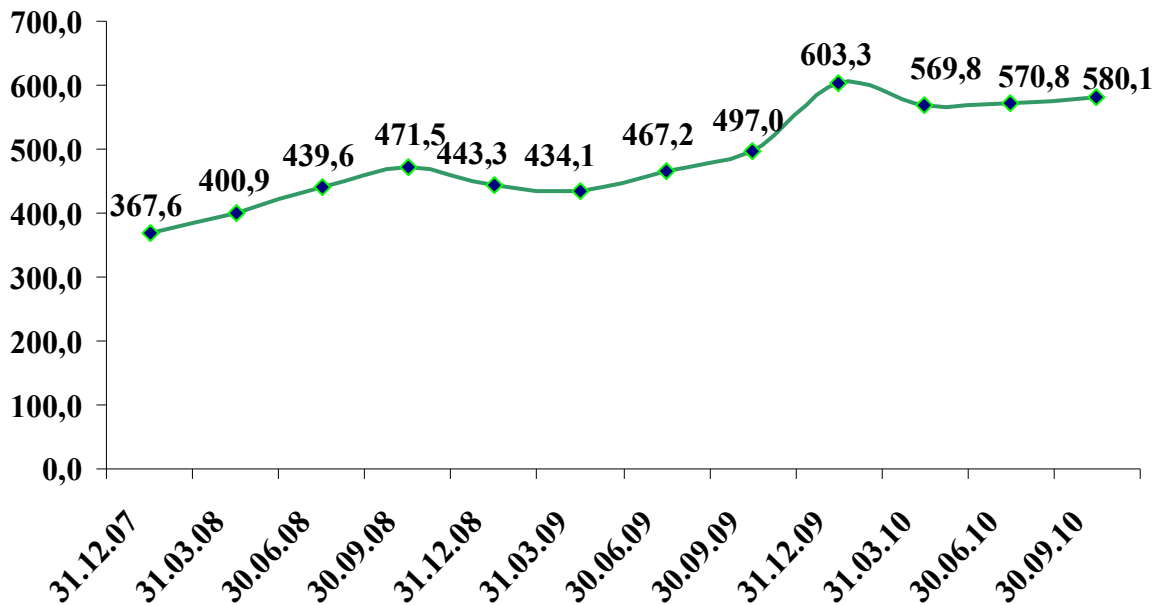

Рис. 11. Динаміка середнього розміру кредиту у 2007 – III кв. 2010 рр., грн.

Ломбарди залишаються одним із найбільш консервативних і стабільних фінансових інститутів для фізичних осіб: вони орієнтовані на видачу дрібних та короткострокових кредитів, виконують своєрідну функцію соціально-економічних стабілізаторів в умовах будь-яких економічних змін.

Важливим показником, який характеризує ринок ломбардів, є показник їх фінансового стану. У таблиці 8 наведено основні показники діяльності ломбардів, які свідчать про їх постійне зростання.

Таблиця 8

Показники фінансового стану ломбардів

	Станом на 30.09.09	Станом на 30.09.10	Приріст 30.09.10/ 30.09.09	
			млн. грн.	%
Дебіторська заборгованість, у тому числі:	356,3	538,4	182,1	51,1
за наданими фінансовими кредитами	296,7	416,6	119,9	40,4
за нарахованими відсотками за наданими фінансовими кредитами	5,4	7,5	2,1	38,5
Статутний капітал	321,1	538,0	216,9	67,5
Резервний капітал	9,0	12,2	3,1	34,4
Нерозподілений прибуток	58,1	83,8	25,7	44,3
Власний капітал, усього	335,6	563,0	227,4	67,8
Залучені кошти на платній та безоплатній основі	91,6	87,8	-3,7	-4,0
Активи по балансу	609,7	836,7	226,9	37,2

Станом на 30.09.10 обсяг дебіторської заборгованості зріс на 51,1% (до 538,4 млн. грн.) у порівнянні з відповідною датою 2009 року, що пов'язано зі стійкою тенденцією до збільшення обсягів кредитування. Станом на 30.09.10 обсяг активів збільшився на 37,2% у порівнянні з відповідною датою 2009 року і

становив 836,7 млн. грн. Середній обсяг статутного капіталу в розрахунку на один ломбард станом на 30.09.10 зріс на 38,9% у порівнянні з відповідною датою минулого року.

Таблиця 9

Групування частки перших ломбардів (ТОР) за обсягом наданих фінансових кредитів та їх активів станом на 30.09.10

	Сума наданих фінансових кредитів під заставу		Активи за балансом	
	млн. грн.	частка, %	млн. грн.	частка, %
ТОР 3	1 709,7	44,6	313,2	37,4
ТОР 5	2 241,1	58,4	445,8	53,3
ТОР 10	2 730,2	71,2	561,1	67,1
ТОР 50	3 491,4	91,0	727,6	87,0
ТОР 100	3 678,8	95,9	779,0	93,1
Всього по ринку	3 836,0	100,0	836,7	100,0

На 100 ломбардів, перших за обсягом наданих фінансових кредитів (ТОР 100), припадає 95,9% від загального обсягу кредитів. При цьому на частку 3 ломбардів, перших за обсягом наданих кредитів, припадає 44,9% від загального обсягу наданих кредитів і 37,4% всіх активів ломбардів (таблиця 9).

Розподіл джерел залучення ломбардами коштів на платній та безоплатній основі наведений у таблиці 10.

Таблиця 10

Інформація про джерела залучення коштів ломбардами станом на 30.09.09 та 30.09.10

	Станом на 30.09.09	Частка	Станом на 30.09.10	Частка
	млн. грн.	%	млн. грн.	%
Залучені кошти на платній та безоплатній основі, у тому числі:	91,6	100,0	87,8	100,0
від банків	80,1	87,4	47,9	54,6
від юридичних осіб	11,2	12,2	36,4	41,5
від фізичних осіб	0,2	0,2	3,5	4,0

Дані таблиці 10 свідчать, що в господарській діяльності ломбардів помітно зросла частка залучених коштів на платній та безоплатній основі від юридичних осіб, а саме: з 11,2 млн. грн. станом на 30.09.09 до 36,4 млн. грн. станом на 30.09.10.

Основні показники діяльності ломбардів за січень – вересень 2009 – 2010 рр. наведені в таблиці 11.

Показники діяльності ломбардів за 9 місяців 2009 – 2010 рр.

Показники	9 місяців 2009	9 місяців 2010	Приріст	
			9 місяців 2010/ 9 місяців 2009	
			Абсолютний	%
Сума наданих фінансових кредитів під заставу (млн. грн.)	2 655,8	3 836,0	1 180,3	44,4
Кількість наданих фінансових кредитів під заставу, шт.	5 621 395	6 612 394	990 999	17,6
Сума погашених фінансових кредитів, у тому числі (млн. грн.):	2 568,4	3 748,4	1 180,0	45,9
<i>погашено за рахунок майна, наданого в заставу</i>	208,7	352,5	143,8	68,9
Кількість договорів, погашених за рахунок майна, наданого в заставу, шт.	602 503	775 002	172 499	28,6

Як бачимо, на ринку ломбардних послуг спостерігається зростання загальних обсягів кредитування. При зростанні кількості наданих фінансових кредитів під заставу за січень – вересень 2010 року на 17,6%, у порівнянні з відповідним періодом 2009 року, кількість договорів, погашених за рахунок майна, наданого в заставу, збільшилась на 28,6%. За результатами 9 місяців 2010 року на 68,9% збільшився обсяг погашених фінансових кредитів за рахунок наданого в заставу майна.

Фінансовий лізинг

Станом на 30.09.10 до Переліку юридичних осіб, які мають право надавати фінансові послуги та перебувають на обліку в Держфінпослуг, внесено інформацію про 192 юридичні особи – лізингодавці та до Державного реєстру фінансових установ внесено інформацію про 46 фінансових компаній, що надають послуги з фінансового лізингу.

За січень – вересень 2010 року фінансовими компаніями та юридичними особами, які не мають статусу фінансових установ, але можуть згідно із законодавством надавати фінансові послуги, укладено **3 133** договори фінансового лізингу на суму **2 769,0 млн. грн.** Вартість об'єктів лізингу, що є предметом договорів, укладених протягом січня – вересня 2010 року, становить **2 150,2 млн. грн.**

Вартість чинних договорів фінансового лізингу станом на 30.09.10 становить **28,8 млрд. грн.**

Близько 99,9% усіх послуг фінансового лізингу надається юридичними особами – суб'єктами господарювання, які не є фінансовими установами (таблиця 12).

Таблиця 12

Інформація щодо вартості договорів фінансового лізингу та їх кількості, укладених юридичними особами та фінансовими компаніями за 9 місяців 2009 та 9 місяців 2010 рр.

Період	Вартість договорів фінансового лізингу укладених за період, (млн. грн.)		Кількість договорів фінансового лізингу (од.) укладених за період	
	юридичними особами	фінансовими компаніями	юридичними особами	фінансовими компаніями
9 місяців 2009 р.	2 110,2	2,5	2 430	2
9 місяців 2010 р.	2765,0	4,0	3127	6

Динаміка вартості договорів, укладених протягом 9 місяців 2008 – 2010 рр., та договорів, чинних на кінець кожного звітного періоду, наведена на рисунку 12.

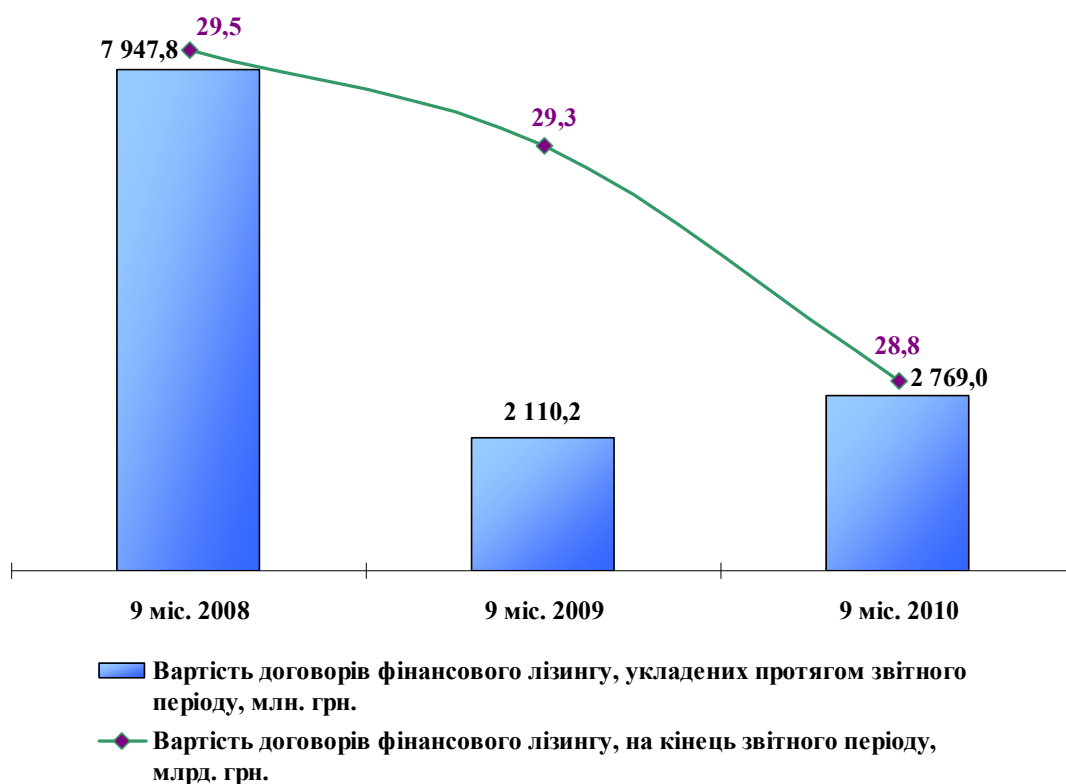

Рис. 12. Динаміка надання послуг фінансового лізингу за 9 місяців 2008 – 2010 рр.

Вартість договорів фінансового лізингу, укладених протягом січня – вересня 2010 року, збільшилась на 31,2%, у порівнянні з підповідним періодом 2009 року і становила 2 769,0 млн. грн.

За підсумками 9 місяців 2010 року найбільшими споживачами лізингових послуг є: транспортна галузь (вартість договорів станом на 30.09.10 – 17 436,2 млн. грн.), сільське господарство (3 691,8 млн. грн.), будівництво (2 583,5 млн. грн.), сфера послуг (1 455,6 млн. грн.). Схема розподілу обсягів лізингових операцій за галузями у відсотках представлена на рисунках 13, 14.

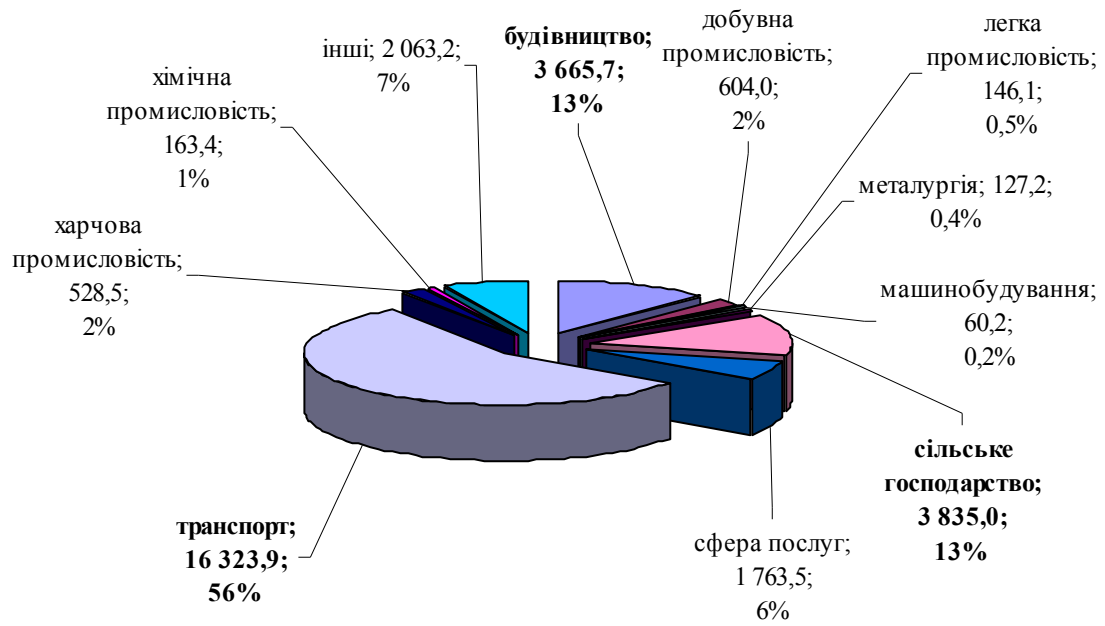

Рис. 13. Розподіл вартості чинних договорів фінансового лізингу за галузями станом на 30.09.09 (млн. грн., %)

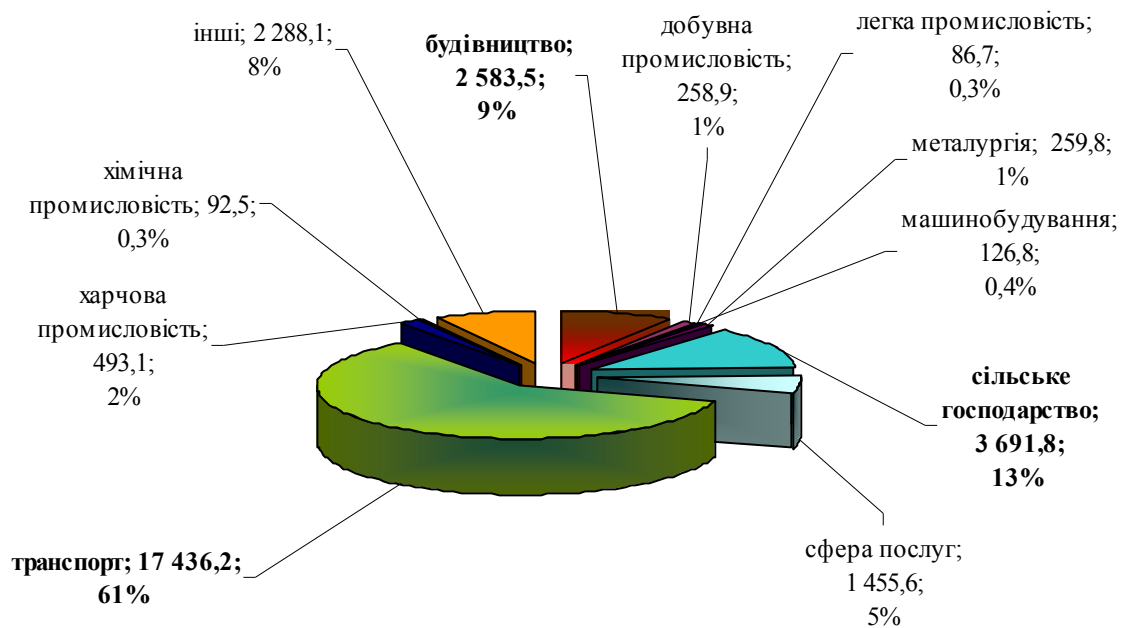

Рис. 14. Розподіл вартості чинних договорів фінансового лізингу за галузями станом на 30.09.10 (млн. грн., %)

Розподіл вартості договорів фінансового лізингу за терміном їх дії станом на кінець III кв. 2009 – 2010 рр. зображено на рисунку 15.

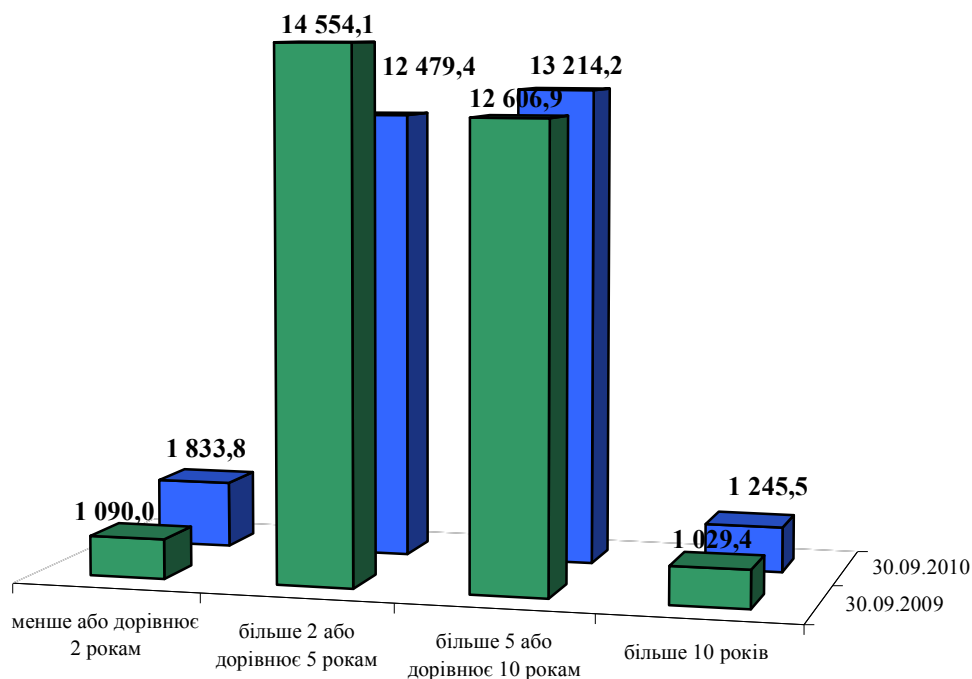

Рис. 15. Розподіл вартості договорів фінансового лізингу станом на кінець III кв. 2009 – 2010 рр., за терміном їх дії (млн. грн.)

За січень – вересень 2010 року спостерігалася тенденція до приросту частки довгострокових договорів лізингу в порівнянні з аналогічним періодом 2009 року. Так, вартість договорів фінансового лізингу строком від 5 до 10 років збільшилась на 4,8%, і станом на 30.09.10 становила 13 214,2 млн. грн., строк яких більше 10 років – збільшилась на 21,0%, строком до 2 років – збільшилась на 68,2%, вартість договорів строком від 2 до 5 років зменшилась на 14,3%.

Вартість договорів фінансового лізингу за видами обладнання на кінець III кв. 2009 – 2010 рр. зображено на рисунку 16.

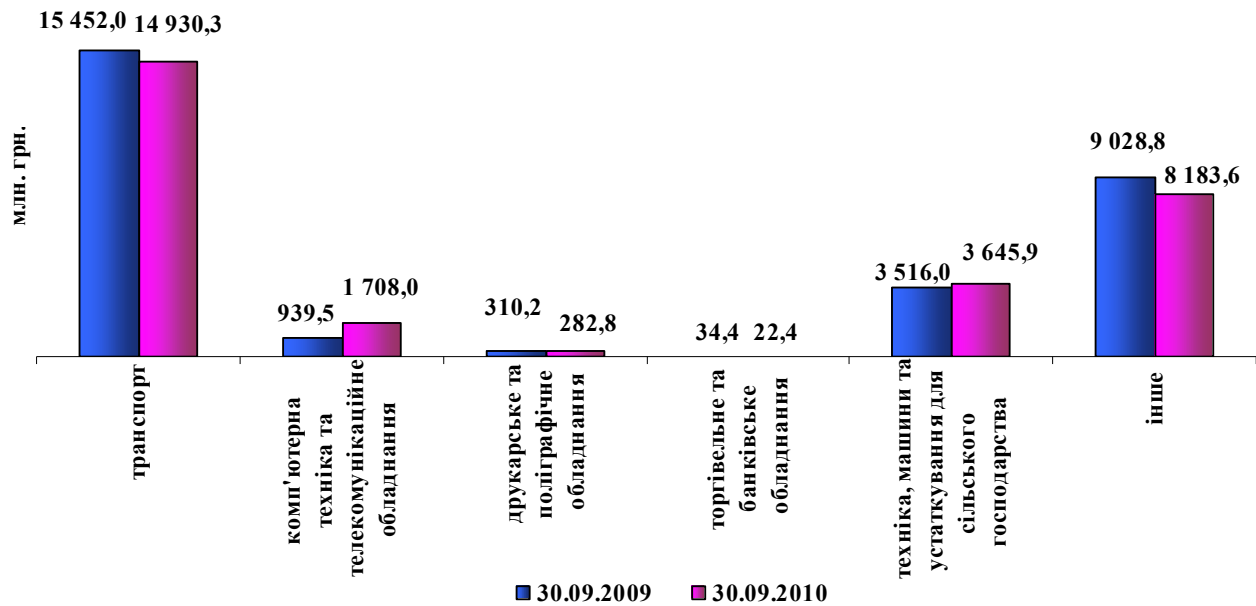

Рис. 16. Розподіл чинних договорів фінансового лізингу за обладнанням станом на кінець III кв. 2009 – 2010 рр. (млн. грн.)

Основними об'єктами фінансового лізингу за договорами, чинними станом на 30.09.10, є: транспортні засоби, техніка, машини і устаткування для сільського господарства.

Джерела фінансування лізингових операцій за січень – вересень 2009 – 2010 рр., що здійснені юридичними особами – лізингодавцями та фінансовими компаніями, наведені в таблиці 13.

Таблиця 13

Розподіл джерел фінансування лізингових операцій за січень – вересень 2009 – 2010 рр.

Джерела фінансування	9 місяців 2009 р.				9 місяців 2010 р.			
	Юр. особи, млн. грн.	Частка, %	Фін. комп., млн. грн.	Частка, %	Юр. особи, млн. грн.	Частка, %	Фін. комп., млн. грн.	Частка, %
Власні кошти	534,6	38,2	0,06	13,8	755,8	38,2	0,04	1,2
Позичкові кошти, у т. ч. банківські кредити	864,9	61,8	0,4	86,2	1 221,7	61,8	3,2	98,8
Залучені кошти	0,1	0,01	0	0	0	0	0	0
Всього	1 399,6	100,0	0,5	100,0	1 977,5	100,0	3,2	100,0

За січень – вересень 2010 року загальний обсяг джерел фінансування юридичних осіб – лізингодавців та фінансових компаній становив 1 980,7 млн. грн., що на 41,5% більше в порівнянні з відповідним періодом 2009 року. У структурі джерел фінансування лізингових операцій сукупний обсяг власних коштів юридичних осіб – лізингодавців та фінансових компаній збільшився на 41,4% (з 534,7 млн. грн. станом на 30.09.09 до 755,8 млн. грн. станом на 30.09.10). За 9 місяців 2010 року на 41,6% (до 1 224,9 млн. грн.) зріс сукупний обсяг позичкових коштів, у тому числі банківських кредитів, у порівнянні з аналогічним періодом 2009 року.